

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/2/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015200034
Dátum vydania rozhodnutia: 26.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1015200034.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: M. Z., narodený XX. apríla XXXX, bytom I. XX, XXX XX K., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 30 807 484, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 30521-2/2014-BA z 10. novembra 2014, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 3. decembra 2015, č.k. 1S/3/2015-49, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 3. decembra 2015, č.k. 1S/3/2015-49, m e n í tak, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 30521-2/2014-BA z 10. novembra 2014 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobcovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.
Konanie pred prvoinštančným správny orgánom a odvolacím správny orgánom

Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava, č. 700-0211787914-GC04/14 zo 17. februára 2014 (ďalej v texte len „rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu“) Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava (ďalej v texte len „prvoinštančný správny orgán“) rozhodla o predpísaní penále žalobcovi za obdobie júl 2004 až február 2007 v sume 399 eur 45 centov, ktorá bola vypočítaná z dlžnej sumy poistného žalovaného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej v texte len „poistné“).

Proti rozhodnutiu prvoinštančného správneho orgánu podal žalobca odvolanie, v ktorom uznal menšie nedoplatky, ktoré však uhradil Sociálnej poisťovni k 15. februáru 2008. Žalobca zároveň vyslovil v

podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného správneho orgánu presvedčenie, že by sa na jeho vec mohol vzťahovať tzv. „generálny pardon“. Pracovníčka prvoinštančného správneho orgánu však žalobcu informovala, že z dôvodu nezaplatenej pohľadávky z minulosti sa na neho tzv. „generálny pardon“ nevzťahuje.

Rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie, č. 30521-2/2014-BA z 10. novembra 2014 (ďalej v texte len „rozhodnutie žalovanej“) žalovaná ako odvolací správny orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej v texte len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu vo veci predpísania penále žalobcovi vypočítaného z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity.

V odôvodnení rozhodnutia žalovanej sa uvádza, že žalovaná zistila v odvolacom správnom konaní, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Bratislava,

č. 700-0211124907/GC04/07 z 14. decembra 2007 predpísal prvoinštančný správny orgán žalobcovi dlžné poistné a príspevky v sume 145 eur a 65 centov za obdobie október 2006 až február 2007. Dlžnú sumu však žalobca uhradil až 15. februára 2008. Podľa žalovanej na uvedenú vec nebolo možné aplikovať § 240 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 277a zákona o sociálnom poistení. Rovnako žalobca podľa žalovanej nespĺňal ani podmienky na uplatnenie § 293ap zákona o sociálnom poistení a § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

V závere rozhodnutia žalovanej bolo zdôraznené, že žalobca dané podmienky nespĺňal z dôvodu, že uhradil poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie za obdobie október 2006 až december 2006 dňa 15. februára 2008, teda po zákonom určenej lehote a príspevok na poistenie v nezamestnanosti za mesiac december 2003 žalobca neuhradil Sociálnej poisťovni vôbec.

II.

Konanie pred prvoinštančným súdom

Proti rozhodnutiu žalovanej podal žalobca riadne a včas správnu žalobu zo 7. januára 2015 na Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte len „prvoinštančný súd“) a žiadal aby prvoinštančný súd zrušil rozhodnutie žalovanej a rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. V podanej správnej žalobe si žalobca uplatnil právo na náhradu trov konania.

O správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovanej rozhodol prvoinštančný súd rozsudkom z 3. decembra 2015, č.k. 1S/3/2015-49 (ďalej v texte len „rozhodnutie prvoinštančného súdu“) tak, že správnu žalobu podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zamietol a žalobcovi náhradu trov konania podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nepriznal.

Žalobca v správnej žalobe namietal, že žalovaná podľa jeho názoru nesprávne aplikovala zákon o sociálnom poistení v rozhodnutí žalovanej, a to v tom smere, že na splnenie podmienky pre aplikovanie § 293ap zákona o sociálnom poistení a § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyžadovala úhradu akýchkoľvek dlžných súm, a nie iba tých súm, ku ktorým sa vzťahovalo pripísané penále.

V správnej žalobe žalobca tiež skonštatoval, že údajný nedoplatok za mesiac december 2003 vo výške 2 eurá a 98 centov, ktorý sa spomínal v odôvodnení rozhodnutia žalovanej, odpísala žalovaná zo svojej evidencie. O tomto nedoplatku žalobca nemal vedomosť, dozvedel sa o ňom až ústne od pracovníčky prvoinštančného správneho orgánu v roku 2014 a niekoľkokrát sa pokúšal tento nedoplatok neúspešne uhradiť. Údajný nedoplatok sa žalobcovi podarilo podľa jeho vyjadrenia uhradiť až 15. decembra 2014.

Z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise podľa prvoinštančného súdu nepochybne vyplývalo, že žalobca ako samostatne zárobkovo činná osoba od júla 2004 do februára 2007 nezaplatil poistné v predpísanej výške riadne a včas. Výška poistného, dátum jeho splatnosti,

dátum zaplatenia poistného, ako aj počet dní z omeškania vyplývali z prílohy rozhodnutia prvoinštančného správneho orgánu. Žalobca obsah tejto prílohy nerozporoval, iba namietal dodatočné uhradenie poistného.

Podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení mohla Sociálna poisťovňa podľa prvoinštančného súdu odpustiť žalobcovi penále iba za predpokladu, že by dlžné poistné zaplatil najneskôr do 30. apríla 2010, to znamená, že ku dňu 30. apríla 2010 by žalobca nemal voči nej žiadny peňažný záväzok.

V tomto prípade bolo podľa prvoinštančného súdu z administratívneho spisu zrejmé, že prvoinštančný správny orgán predpísal svojim rozhodnutím č. 700-0211124907-GC04/07 zo 14. decembra 2007 žalobcovi dlžné poistné a príspevky vo výške 145 eur a 65 centov za obdobie október 2006 až február 2007. Keďže žalobca v danej lehote dlžné poistné a príspevky nezaplatil, prvoinštančný správny orgán zaslal žalobcovi výzvu, v ktorej mu oznámil aká suma dlžného poistného a príspevkov mu bola predpísaná a zároveň ho vyzval na jej zaplatenie. Žalobca 15. februára 2008 uhradil dlžnú sumu poistného a príspevkov vo výške 145 eur a 65 centov.

Z obsahu administratívneho spisu ďalej podľa prvoinštančného súdu vyplynulo, že žalobca poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie za mesiace október 2006, november 2006 a december 2006 uhradil až 15. februára 2008, teda po zákonom ustanovenej lehote pre úspešné uplatnenie § 293ap zákona o sociálnom poistení. S poukazom na uvedené, podľa názoru prvoinštančného súdu, prvoinštančný správny orgán nemohol na predmetnú vec aplikovať ustanovenie § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení, teda nepredpísať penále z dlžnej sumy poistného, preto bol postup žalovaného a prvoinštančného správneho orgánu, ktorý penále predpísal v rozsahu uvedenom vo výrokovej časti rozhodnutia, podľa názoru prvoinštančného súdu, v súlade s § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

V závere prvoinštančný súd skonštatoval, že podľa jeho presvedčenia tak žalovaná ako aj prvoinštančný správny orgán pri vyrubovaní penále postupovali v súlade s ustanovením § 240 zákona o sociálnom poistení, keď výšku penále z oneskorených platieb poistného za obdobie júl 2004 až február 2007 určili správne a dôvodne. Prvoinštančný súd preto nezistil, že žalobca bol rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátený na svojich právach a správnu žalobu podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zamietol.

III.

Odvolanie proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu

Proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu podal žalobca riadne a včas odvolanie (ďalej v texte len „odvolanie proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu“), v ktorom v úvode zrekapituloval svoju argumentáciu obsiahnutú v správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovanej. Podľa názoru žalobcu prvoinštančný súd zamietol podanú správnu žalobu z dôvodu, že žalovaná a prvoinštančný správny orgán nemohli aplikovať ustanovenie § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení, bez toho, aby toto skonštatované vyjadrenie bližšie odôvodnil.

V odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu sa preto žalobca zamerl na argumentáciu, ktorá mala presvedčiť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte len „odvolací súd“), že žalovaná a prvoinštančný správny orgán mali aplikovať v danej veci ustanovenie § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Žalobca podporil svoje tvrdenia znením § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení a Spoločnou správou výborov Národnej rady Slovenskej republiky o prerokovaní návrhu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky B. na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 1275) vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky v druhom čítaní č. 1830/2009 (ďalej v texte len „správa výborov“).

Vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia prvoinštančného súdu žalobca uviedol v podanom odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu, že nestačí, aby prvoinštančný súd na argument účastníka súdneho konania iba formálne zareagoval, ale musí sa s ním dostatočne vyrovnáť a v prípade, že tento argument odmietne, musí dostatočným spôsobom uviesť, prečo ho považuje za nesprávny - musí ho vyvrátiť. Svoje tvrdenie oprel o Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. III. ÚS 44/2011, z 26. októbra 2011 a ďalšie rozhodnutia Pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Žalobca k odvolaniu proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu pripojil tiež rozhodnutia, ktoré podľa jeho názoru preukazujú, že prvoinštančný súd rozhodol danú vec v rozpore s princípom predvídateľnosti súdneho rozhodovania a zásadou právnej istoty, ktoré garantuje Ústava Slovenskej republiky a rozpracovala rozhodovacia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky. Medzi inými priložil Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 1S 282/2013 z 12. júna 2014, Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp.zn. 13S 75/2014 z 11. marca 2015 a Rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 15S 23/2013 zo 6. novembra 2013.

IV.

Vyjadrenie žalovanej k odvolaniu proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu

K odvolaniu proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu sa vyjadrila žalovaná listom z 12. januára 2016 (ďalej v texte len „vyjadrenie k odvolaniu“) a navrhla odvolaciemu súdu, aby rozhodnutie správneho súdu v plnom rozsahu ako vecne správne potvrdil, keďže žalobca v odvolaní proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu neuviedol také námietky k správnosti rozhodnutia žalovanej, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali jeho zmenu alebo zrušenie.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaná zotrvala na právnom názore, že penále za sporné obdobie bolo predpísané v súlade so zákonom o sociálnom poistení. Vzhľadom na námietky žalobcu opätovne zdôraznila, že základnou podmienkou pre odpustenie povinnosti zaplatiť penále je podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení uhradenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za obdobie pred 1. januárom 2010 najneskôr do 30. apríla 2010. Podľa právneho názoru žalovanej bolo cieľom zákonodarcu zabezpečiť, aby povinné subjekty splnili všetky svoje záväzky voči nej, čím by predišli povinnosti zaplatiť penále za oneskorene uhradené poistné a príspevky. Iný výklad zákona by sa podľa vyjadrenia žalovanej prial jeho účelu a žalovaná by nedosiahla, aby dlžníci zaplatili všetky svoje záväzky, pretože zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov by sa v konečnom dôsledku vôbec neskúmalo.

Žalovaná ďalej vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to, že na problematiku výkladu ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení nie je v rozhodovacej praxi súdov jednoznačný názor. Každé súdne rozhodnutie však predstavuje individuálny právny akt, ktorý sa vzťahuje len na konkrétny prípad a nemá všeobecne záväzný charakter. Podľa žalovanej taktiež nebolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky žiadne zjednocujúce stanovisko či rozhodnutie, ktoré by sa týkali výkladu a aplikácie ustanovenia § 293bl ods. 1 a § 293ap zákona o sociálnom poistení.

Vo vzťahu k námietke nesprávneho výkladu ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že najvhodnejším spôsobom ako skúmať zmysel a účel ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení je zistiť, aký bol úmysel zákonodarcu pri jeho prijímaní. Podľa názoru žalovanej zo správy výborov jednoznačne vyplýva, že predpokladom odpustenia penále, respektíve nepredpísania penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného príspevkov za celé obdobie poistenia. Svoju argumentáciu žalovaná podporila aj Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. IV. ÚS 92/2012 z 10. mája 2012 a Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. III. ÚS 341/20087 z 1. júla 2008.

Obdobne vo veci rozhodovali podľa názoru žalovanej aj viaceré krajské sudy v Slovenskej republike, napríklad Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp.zn. 13S 140/2014 z 25. marca 2015, Rozsudkom

Krajského súdu v Košiciach, sp.zn. 6S 79/2014

z 29. januára 2015 a Rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp.zn. 20S 51/2014 z 26. mája 2015.

Keďže žalobca podľa tvrdenia žalovanej nezaplatil príspevok na poistenie v nezamestnanosti za mesiac december 2003 do 30. apríla 2010, nesplnil podmienky pre odpustenie povinnosti zaplatiť penále podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Vzhľadom na to, že ho nezaplatil do 30. apríla 2010 je zrejmé, že v čase, kedy sa posudzovali podmienky na odpustenie povinnosti zaplatiť penále podľa § 293ap zákona o sociálnom poistení, žalobca nemal príspevok na poistenie v nezamestnanosti zaplatený za mesiac december 2003, a preto nemohol splniť podmienky na odpustenie povinnosti zaplatiť penále ani podľa § 293ap zákona o sociálnom poistení.

V.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho poriadku). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je odvolanie prípustné, vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie (§ 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku) a deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na webovom sídle odvolacieho správneho súdu - www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246 ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, § 211 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku) po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie žalovanej vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, a preto rozhodnutie správneho súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanej späť na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

VI.

Právny názor odvolacieho súdu

Podstatou odvolania proti rozhodnutiu prvoinštančného súdu ako aj správnej žaloby, ktorou sa žalobca domáha preskúmania rozhodnutia žalovanej, je právna otázka, či právna úprava zákona o sociálnom poistení ukladala povinnosť platiteľovi poistného zaplatiť všetko omeškané poistné v zákonom stanovenej lehote, aby sa naplnila vôľa zákonodarcu obsiahnutá v ustanoveniach § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 293ap zákona o sociálnom poistení a došlo k vzniku prekážky na vyrubenie penále. V danej veci je preto úlohou odvolacieho súdu posúdiť, či ustanovenie § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 293ap zákona o sociálnom poistení je možné aplikovať vo vzťahu k žalobcovi iba v tom prípade, ak všetky záväzky, ktoré mu vznikli pred 1. januárom 2010 (pred 1. januárom 2007) splatil a uhradil Sociálnej poisťovni do 30. apríla 2010 (do 31. januára 2008).

Podľa § 141 ods. 1 zákona o sociálnom poistení fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak.

Podľa § 142 ods. 1 veta prvá zákona o sociálnom poistení poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v

Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak.

Podľa § 143 ods. 1 veta prvá zákona o sociálnom poistení Poistné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné, ak tento zákon neustanovuje inak (v znení účinnom do 31. decembra 2010).

Podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak.

Podľa § 240 ods. 2 zákona o sociálnom poistení predpísané penále podľa § 240 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nemôže presiahnuť dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za kontrolované obdobie. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak penále za kontrolované obdobie nie je vyššie ako 3,32 eura.

Podľa § 293ap zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa odpustí povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2007, ak fyzická osoba alebo právnická osoba povinná odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie toto dlžné poistné a tieto dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie zaplatí najneskôr do 31. januára 2008.

Podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010.

Odvolací súd z rozhodnutia prvoinštančného súdu zistil, že prvoinštančný súd sa vo svojom odôvodnení zaoberal interpretáciou ustanovení § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 293ap zákona o sociálnom poistení, a z ich výkladu prvoinštančnému súdu vyplynulo, že ide o právo Sociálnej poisťovne nepredpísať penále alebo odpustiť povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a príspevky za obdobie pred 1. januárom 2010 (pred 1. januárom 2007) s podmienkou, že tieto povinné platby poistného a príspevkov, teda všetky dlžné sumy poistného a príspevkov za obdobie pred 1. januárom 2010 (pred 1. januárom 2007) musia byť zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010 (do 31. januára 2008).

Predovšetkým z textu uvedených ustanovení podľa odvolacieho súdu vyplýva zámer zákonodarcu, že záväzok zaplatiť poistné a príspevky, ktoré jednotlivec dlhuje je možné splniť aj v dodatočne zákonodarcom predĺženej lehote. V žiadnom prípade však zákonodarca v texte uvedených paragrafov nenaznačil podmienku preferovanú žalovanou, a to, že iba ak dlžník uhradí všetko dlžné poistné a príspevky, potom je mu možné priznať uvedené benefícium.

V súvislosti s tým odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že pre sudcu spočíva význam interpretácie právnej normy, teda právneho posúdenia zisteného skutkového stavu v tom, že zákonodarcom všeobecne sformulované pravidlo musí transformovať prostredníctvom jazykových prostriedkov na podmienky konkrétneho skutkového stavu, aplikácie schopné pravidlo, a toto porovnávať s reálnou situáciou, dejom, respektíve postojom, či iným druhom správania sa jednotlivca v prejednávanej veci. Podľa názoru odvolacieho súdu, výklad ustanovenia § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení (§ 293ap zákona o sociálnom poistení) treba chápať tak, že povinnosť nepredpísať penále alebo predpísané penále odpustiť sa viaže iba na dlžné poistné a príspevky za obdobie pred 1. januárom 2010 (pred 1. januárom 2007), ktoré boli zaplatené do 30. apríla 2010 (do 31. januára 2008), viažuce sa k poistnému, z

ktorého sa penále vypočíta. Rovnaký právny názor už vyslovil odvolací súd v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 7Sžo 112/2015 z 30. marca 2017, ako aj iný senát odvolacieho súdu v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 1Sžo 84/2014 z 31. mája 2016.

Odvolací súd poukazuje tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 9Sžo 54/2013 z 25. februára 2015, v ktorom sa uvádza, že v kontexte s § 139 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom poistení podľa názoru odvolacieho správneho súdu je potrebné vykladať aj ustanovenie § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení tak, že za obdobie pred 1. januárom 2010 sa považujú jednotlivé kalendárne mesiace pred 1. januárom 2010. Úmyslom zákonodarcu pri prijímaní ustanovenia § 293bl zákona o sociálnom poistení nebolo predpisovať penále za všetky kalendárne mesiace pred 1. januárom 2010, za ktoré boli poistné a príspevky odvedené oneskorene alebo v nižšej sume, naopak jeho úmyslom bolo dosiahnuť zaplatenie dlžného poistného čo i len v časti, bez potreby následnej penalizácie oneskorených platieb po dátume splatnosti.

V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje aj právny názor vyslovený v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. II. ÚS 50/01 z 11. októbra 2001, v ktorom sa konštatuje, že v situácii, keď ustanovenie právneho predpisu dovoľuje dvojaký výklad, má prioritu jeho výklad ústavne súladným spôsobom. Pre súdy táto povinnosť vyplýva celkom jednoznačne z Ústavy Slovenskej republiky a táto povinnosť súdu zodpovedá ústavne garantovanému právu na súdnu ochranu podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa názoru odvolacieho súdu, výklad ustanovení § 293bl ods.1 zákona o sociálnom poistení a § 293ap zákona o sociálnom poistení, ako ho vyložila žalovaná a prvoinštančný správny orgán, nie je ústavne konformný, a ani nevyplýva z ich znenia.

Z administratívneho spisu podľa odvolacieho súdu nepochybne vyplýva, že dlžné poistné a príspevky za obdobie od júla 2004 do septembra 2006 a čiastočne za október 2006 a november 2006 (uhradené 20. septembra 2006 a 22. decembra 2006) uhradil žalobca v zákonnej lehote (do 31. januára 2008) stanovenej podľa § 293ap zákona o sociálnom poistení, a preto je žalovaná povinná podľa § 293ap zákona o sociálnom poistení odpustiť žalobcovi povinnosť zaplatiť predpísané penále (nepredpísať penále), ktoré sa viaže na dlžné poistné a príspevky za toto obdobie. Rovnako žalobca uhradil v zákonnej lehote (do 30. apríla 2010) stanovenej podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení dlžné poistné a príspevky za obdobie december 2006, január 2007, február 2007 a časť dlžného poistného a príspevkov za október 2006 a november 2006 (uhradené 15. februára 2008), a preto je žalovaná povinná podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení odpustiť žalobcovi povinnosť zaplatiť predpísané penále (nepredpísať penále), ktoré sa viaže na dlžné poistné a príspevky za toto obdobie, keďže prvoinštančný správny orgán rozhodol o predpísaní penále žalobcovi 17. februára 2014, teda za účinnosti § 293bl zákona o sociálnom poistení.

Na uvedenom, v zmysle výkladu ustanovení § 293ap zákona o sociálnom poistení a § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nič nemení ani námietka žalovanej, že podľa nej žalobca nezaplatil dlžný príspevok v nezamestnanosti za mesiac december 2003 do 31. januára 2008, respektíve do 30. apríla 2010, keď predmetom vyrubenia penále bolo poistné a príspevky za rok 2004 až 2006 a čiastočne rok 2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd preto dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej nie je súladné so zákonom, nestotožnil sa s právnym posúdením veci prvoinštančným súdom, preto rozhodnutie správneho súdu zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie aplikujúc ustanovenie § 250ja ods. 3 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku vo väzbe na ustanovenie § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku. Úlohou žalovanej preto bude, aby sa v administratívnom konaní riadila právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí až do okamihu, keď postupom podľa § 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov odvolací súd nevysloví iný právny záver.

VII.

Rozhodovanie o náhrade trov konania

O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 224 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku.

Žalobca si výšku trov prvostupňového konania v zmysle § 151 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v zákonnej lehote nevyčísľil. Zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia vyplývajú len hotové výdavky žalobcu vo výške 1 euro a 35 centov za poštovné (zaslanie žiadosti o urýchlenie konania), ktoré však neboli potrebné na účelné uplatňovanie, resp. bránenie práva a preto ich náhradu odvolací súd žalobcovi nepriznal (§ 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a contrario).

Pretože v odvolacom konaní žalobcovi žiadne trovy nevznikli, resp. ich výšku v zmysle § 151 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v zákonnej lehote nevyčísľil a zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia žiadne trovy nevyplývajú, odvolací súd mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a § 224 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok.